

A KASSAI NYOMDÁSZAT XVII. SZÁZADI TÖRTÉNETÉHEZ.

Közli: J. KEMÉNY LAJOS.

A kassai nyomdászat XVII. századbeli történetéhez érdekesnek tartom a kassai városi levéltár gazdag anyagából az alább olvasható három okmányt itt közzétenni, melyek ugy a hazai, mint a kassai nyomdászat XVII. századbeli történetéhez becses adalékokat nyújtanak. Az okmányok 1653. és 1657. évekből valók, s a kassai nyomdászat technikai és oeconomiai viszonyaira érdekes világot vetnek. Időrendi sorozatukat a következőkben adom:

I.

1653. márcz. 18.

Kassa város tanácsa a kassai városi nyomda összes felszerelését Gevers Bálintnak 440 forintért eladja.

Nos judex regiae liberaeque civitatis Cassoviensis notumfacimus et cognoscimus tenore praesentium, quod nos ad debitam (?) petitionem et instantiam prudentis et circumspecti domini Valentini Gevers nostra, instrumenta typographiae universa a praedicta civitate nostra certo pretio (?) domino Valentino Gevers ut et haeredibus ac posteritatibus eiusdem utriusque sexus universis pro florenis hungaricalibus quadringentis et quadraginta (id est fl. 440.) jure perennali vendiderimus, tali adiecta conditione, quatenus dictus dominus Valentinus Gevers vel haeres et posteriores teneantur praespecificatam summam sub spacio quinquenni a die datarum computandum civitati nostrae plenarie persolvere; eviction hae in par in nos et suc-

cessores nostros aestimandum. In cuius rei firmitatem, robur et testimonium praesentes nostras sigillo civitatis nostrae usuali et authentico muniendas et confirmandas duximus. Datum in praememorata regia liberaque civitate Cassoviensi, 18. mensis Martii, anno domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio.

(L. S.)

Martinus Madarász iudex.

(Papirosa rongált, az irás elmosódott, halovány.)

II.

Csejte 1653. decz. 20.

Wolf János, a kassai gymnasium egykori igazgatója az általa kiadott s a kassai tanácsnak ajánlott két rendbeli munkát a városi tanácsnak megküldi.

Nobilissimi et amplissimi domini, patroni antiqui et benevolentissimi, salutem in Christo Jesu et felix novi anni exordium.

A longe etiam remotus, honori nobilissimarum dominationum vestrarum cupiens inservire, hoc exiguum munusculum, descriptionem Hungariae¹ artificiosam et orationem dominicam, quam ante aliquot annos in lingvis vigintiquinque expresseram, nunc in lingvis ultra quinquaginta typis exornatam, quam salvator mundi toti orbi Christiano commendavit, vobis domini patroni dedicatam, benigne suscipite, me miserum antiquum jam senem (morbis et podagrico dolore consumptum) obsecro juvate et promovete, habituri a Deo mercedem certam et copiosam. His nobilissimas d. vestras feliciter valere desiderans et gratum responsum expectans. Datum ex patriae meae sedibus, Cheytae, morbo obnoxius, die 20. Decembris, anno 1653.

Generosarum d. vestrarum antiquus cliens et servitor

Johannes Wolphius m. p.

olim gymnas. Cassov. director.

Kivül: «Nobilissimis consultissimis et amplissimis dominis domino judici, senatui, tribuno plebis, totique electae communitati inelytae regiae et liberae civitatis Cassoviensis-etc., dominis patronis et promotoribus summo honoris cultu prosequendis.

¹ Ezen munkából, mely Nagyszombatban 1654-iki évszámmal jelent meg, Szabó K. csak egyetlen egy csonka példányt ismer a Nemzeti Múzeum könyvtárában. II. 809. sz.

III.

1657. márcz. 5.

Hivatalos leltár Gevers Bálint kassai nyomdász hátrahagyott nyomdájának állapotáról. (Vár. ltár 8370. sz.)

Anno 1657. des 5. Martii auf anordnung eines edelvesten, wollweisen herren Richters dieser Stadt Caschaw haben wir nachgeschrieben, alsz Benedict Hangodi, Michael Marckusch und Caspar Lehman die druckerey so weilandt herr Valentin Gevers besessen und der Stadt alhier wieder zugefallen überwogen und herren Marcus Severini übergeben, verhelt sich dieselbe also:

die Calenderzeichen sampt dem kasten halten lb. (t. i. libra) 19 $\frac{1}{2}$.

die Versalen zu tituln sampt dem kasten lb. 17.

Linien und quadranten sampt kasten lb. 53.

Quadranten und röslein (vagy «rösylim» ?) in 4 kleinen kasten sampt 7 column. lb. 71.

Grosse versalen in 7 kleinen kasten und 6 kolumnen lb. 79.

Grosse versalen und grichische Schrift 3 kasten und 2 column.

lb. 34.

Rösichen (?) ein kasten und columnen unterschiedlicher gattung

lb. 89.

1 klein kasten sampt unterschiedlichen columnen lb. 88.

1 kasten darinnen paragon deutsch und etliche columnen lb. 53.

1 kasten darinnen media Cicero lb. 60.

1 kasten darinnen text antiqua lb. 64.

1 kasten mit garmond cursiva lb. 52.

1 kasten mit petit antiqua lb. 38.

1 kasten mit antiqua secunda lb. 69.

1 kasten mit garmond antiqua lb. 110 $\frac{1}{4}$.

1 kasten mit parangon antiqua lb. 73.

1 kasten mit parangon das ander theil lb. 52.

1 kasten mit Cicero antiqua lb. 97.

1 kasten mit Cicero cursiva lb. 41.

1 kasten mit Cicero fractur deutsch lb. 83.

1 kasten mit tertia antiqua lb. 178 $\frac{3}{4}$.

1 kasten mit Cicero cursiva lb. 106.

1 kasten mit Cicero antiqua lb. 134.

1 kasten mit secunda antiqua lb. 150 $\frac{1}{2}$.

1 kasten mit Schwabacher tertia lb. 161 $\frac{1}{2}$.

1 kasten mit tertia cursiva lb. 114.

1 kasten mit Cicero Schwabacher lb. 73.

1 kasten mit mittel Schwabacher lb. 159 $\frac{1}{2}$.

1 kasten mit Canon minor antiqua lb. 78.

Etliche Columnen helten lb. 22.

Summa lb. 2470.

id est 20 (sic!) Centner 70 lb.

Eine presse mit aller zugehör samt newem fundement von Metall.

Allerley höltzerne stöcke.

Allerley strige (t. i. stricke) item ballen und collen.

deutsche und lateinische Versalen in holz geschnitten.

Ein Schrifftgiesserzeug sampt allerley matrickeln.¹

¹ Ezen érdekes leltárból megismerjük a kassai nyomda 1657-ik évi felszerelését. A nyomdának a latin és német betűkön kívül voltak *görög betűi is*, sőt *betűöntő készülékkel* és ehez való matriczokkal *is bírt*, a mint ezt a leltár utolsó tétele bizonyítja. — Kivánatos volna, hogy a hazai városi levéltárak más tisztviselői is J. Kemény Lajos ur példáját kövessék s a kezelősökre bizott gazdag anyagból a művelődéstörténeti okmányokat lemásolják és közzétegyék, mely célra a «Magyar Könyvszemle» mindenkor készséggel nyitja meg hasábjait.